

Fig. 1. »Parti af stranden på Fanø«, set i retning af det nuværende Esbjerg. I horisonten Jerne kirketårn, der tidligere tjente som sømærke (s. 973). Litografi efter maleri af C. Frederik Sørensen, udstillet Charlottenborg 1852. — »Partie vom Strand von Fanø«.

KIRKERNE I ESBJERG

Esbjerg by er opstået omkring den statshavn, der 1868-78 anlagdes nær de to gårde, Esbjerg, i det oprindelige Jerne sogn. Her, i læ af Fanø, er afstanden til det sejlbare Grådyb kortest mulig, havnen er isfri, og takket være tidevandet er der ingen risiko for tilsanding. Det hurtigt voksende bysamfund blev 1899 udskilt af det gamle landsogn som selvstændig købstad. Befolkningstallet nåede 1925 24.000, og 1945 oplugtes Jerne sogn helt af byen, som efter kommunalreformen 1970 yderligere omfatter sognene Hostrup, Guldager, Brøndum, Vester Nebel, Skast, Tjæreborg og Sneum.

Indtil 1887, da Vor Frelsers kirke kunne tages i brug, måtte befolkningen i den nye by søge til den middelalderlige kirke i Jerne. En stærk religiøs, indremissionsk vækkelse gav sig udslag i opførelsen af i alt fire missionshuse med de karakteristiske navne: Bethania (1879), Bethesda

(1916-18), Bethel (1917) og Effata (1921-22), samt i en stor kirkegang. 1912-14 rejstes Zions kirke, der almindeligvis regnes for fiskernes og sømændenes kirke. 1961 og 1968 udskiltes endnu to sogne, Treenigheds og Grundtvigs sogn, hver med deres egne kirker, og 1977 yderligere Kvaglund sogn med en midlertidig vandrekirke. – To nye kirkecentre i Sædding (1978) og Gesing (1983) vil blive behandlet under deres respektive gamle sogne, Guldager og Brøndum (Skast hrd.).

Methodisternes kirke, S. Johannes, er opført 1895. Den katolske menighed, oprettet 1904, har 1969 fået en ny kirke, S. Nikolaj, som afløser for et ældre kapel, opført 1924.

A. C. Krebs: Kirke og kultur, i Esbjerg 1868-1943, 1943, s. 191-204. – Jacob Holdt: Nye kirker i Esbjerg, i Ribe Stiftsbog 1975, s. 78-84 (om kirkecentre i Sædding, Gesing og Kvaglund).